

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.

Fylke: *Opland*

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: *Jevnaker*Emne: *Transport av høy.*Bygdelag: *— u — m.v.*Oppskr. av: *Kr. Kveetken*

Gard:

(adresse): *Jevnaker*

G.nr.

Br.nr.

- A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Efter egne erindringer m.v.*
 B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. På mindre bruk (husemannsplasser og setstevn) brukte en å slå i utmarken indle for 40 a 50 år tilbake - En hadde da gjerne en "lyu" eller "skåle" hvor høiet i tørrt tilstevn blev stoppet inn over høiet. Hjemtjøsel skedd som regel med hett, på vinteren.
2. Transporten til heisen eller silloa (skålen) foregår ved bering, ofte med "bøsvolk". Sløe er ikke sett i bruk herover. "Svolken" er framleis i bruk på mindre bruk og hvor bevinget er skrevet og tjuvnt så kjøring er vanskeligjort.
 "Bøsvolken" lages av ^{lang}byrdet bjerkestamme, med lånke i den byrde enden. Topp-enden trekkes gjennom dørene, og dauner et godt og bekvemt håndtak innen beringene. Høyloven lages av små, med rivne tottakkede kletter ("kjemmer") der litt efter litt legges i "svolken" til løven er passende stor. En annen person løftet da løven op på berrens rygg, hvis ingen var tilstede blev løven sett op på en fortoving, eller skue så den var lettere å få op på ryggen. Den byrde ende av volken hviler da altid på berrens skulder. Løipebrang eller stillebør

har ikke vort i bræk her.

3. Højet blev hjøst hjæere på vinterføre, men folk som hadde tæklætter måtte først frakke høiet, fra tællaa med "skitjeltke", frem til en plads ved Hjørnemin hvorfra det som nevnt hjøstes hjem på (høj-) slode.

4. I høysæna brückes nok av og til hoi'vogn "gigg" med et par hjul, men på slet mark kænphes tætelækkende 4 hjüls vogn med grimmer^{u hækker} på begge sider. - En hjüls slode er set med toke meier foran, og med et hjülpar noget bak for vognens midtpunkt.

Almindelige høyvogner har som regel et mindre hjülpar foran og et større par som bakhjul for vognen.

Lasset blev "brækket" fæst efterhvert som høiet blev lagt op mellem vognens "grimmer". At let høj skulle lægges igjen, er ukjendt her.

Høyvognen - eller slodeen har i begge ender en fast opstående grænne av samme bredde som vognen (og op til 80 a 100 cm høie) med kroker eller hakker på begge sider, for fasting av de lange sidegrinner. Tædelækkerne kaldes popularert for "karr"^{xx)}. Betegnelsen "karr" er også høit. "Høytangen" også kaldt "Benrestang" består av en tyk stæv (raje) av længde^{minst} som vognen og med kjellingdekker i dese tykke ender, for fasting i en krot i den fremste (forreste) endegrænne. Når vognkærmen er fyldt med hoi (eller kornbann) lægges "Benrestangen" over på lasset og snøres fast (u jules) med tøj^{x)} til bakkende karr. Tangens ende fastedes med og snøres fast på "helder" (areip-helder)

"Transport av höy"

Skattking av höy brukas icke her. Hoor store höglas en hane kjöre her, lewor på sea herrenged er bakket eller flatt. På större gårde er det ofte nödvendig å benytte 2 heker for lesset.

"Felleslåt" er icke brukt herover; men til so hergreudene må storparten av veien bröites op i fellesskap på vinteren.

Lävel på sommar som vinterfore aures 200 kg. som passende enkeltlats när herrenged icke byr på store motbakker, og forsteltt godt före.

xx) Ordet "karm" synes å ha ~~xxx~~ sine rötter langt tilbake i tiden da der taltes om "ugylden karm" og lignende — og ~~er~~^{som} er overført i praktisk betydning til kjøretøier i senere tid.